

> Retouradres

De Europese Commissie
Cecilia Malmström
Wetstraat 200
B-1049 Brussel
België

Kenmerk
2013-0000501000

Datum 23 augustus 2013
Betreft Vingerafdrukken in paspoorten van EU-burgers

Geachte mevrouw Malmström,

Met de verordening 2252/2004 hebben we in de Europese Unie de stap gezet naar het gebruik van biometrische kenmerken in de paspoorten en andere reisdocumenten. Dat is allereerst begonnen met het toevoegen van een Rfid-chip waarin de gezichtsofname is opgeslagen. Later, in de meeste lidstaten in 2009, zijn daar nog twee vingerafdrukken aan toegevoegd.

Deze stap is, ingegeven door de terroristische aanslagen in New York en later ook Madrid en Londen, gezet vanuit de gedachte dat biometrische kenmerken een nuttig en bruikbaar middel zouden kunnen zijn om een sterke(re) relatie te kunnen leggen tussen de gebruiker van een paspoort en de rechtmatige houder ervan. Op het moment dat is besloten over de eerder genoemde verordening was er veel begrip voor deze stap, gelet op de gebeurtenissen die hadden plaatsgevonden. Nu bijna tien jaar later wordt daar niet overal op dezelfde wijze tegenaan gekeken en zijn er zelfs twijfels over de nut en noodzaak van deze stap voor EU-burgers. Daarvoor wil ik uw aandacht wil vragen.

Met de Rfid-chip en de biometrische kenmerken in de paspoorten en andere reisdocumenten hebben we nieuwe controle elementen beschikbaar gekregen, echter er zijn daardoor ook nieuwe risico's geïntroduceerd. Risico's waar we mogelijk toentertijd niet of te weinig bij stil hebben gestaan.

Allereerst betreft dat de risico's op schending van de privacy. In Nederland worden over de verplichting om vingerafdrukken te laten opnemen bij de aanvraag van een paspoort of reisdocumentrechtzaken gevoerd. Maatschappelijk is er onrust die in toenemende mate ook gehoor vindt binnen het politieke domein.

Inmiddels heeft de hoogste Nederlandse bestuurrechter (de afdeling rechtspraak van de Raad van State) in verband met de behandeling van hogere beroepszaken aan het Europese Hof in Luxemburg prejudiciële vragen gesteld (de zaken W.P. Willems/burgemeester Nuth¹; H.J. Kooistra/burgemeester Skarsterlân²; M. Roest/burgemeester Amsterdam³; L.J.A. van Luijk/burgemeester Den Haag⁴). Ook een Duitse rechtbank (Verwaltungsgericht Gelsenkirchen; de zaak Michael Schwarz/Stadt Bochum⁵) heeft over dit onderwerp prejudiciële vragen gesteld. De Advocaat-generaal heeft ondertussen zijn conclusie over de Duitse kwestie gereed.

Datum
23 augustus 2013

Door digitaal biometrische gegevens in de Rfid-chip op te slaan is de beveiliging van dit opslagmedium een mikpunt van mogelijke aanvallen geworden. Het (verplichte) gebruik van een gecertificeerde chip biedt daar geen (afdoende) bescherming voor. Een chip kan immers gecertificeerd zijn, maar niet meer veilig zijn omdat er wegen zijn gevonden om de beveiliging te doorbreken. In dat geval is er aan een reeds uitgegeven document niets meer te doen. In potentie zijn dan de meest gevoelige persoonsgegevens in gevaar en kunnen ze weglekken, ook naar criminelen. Gelet hierop zou Nederland de Europese Commissie willen oproepen om, samen met de lidstaten, te onderzoeken hoe deze kwetsbaarheden kunnen worden beperkt.

Er is ook grote zorg over het mogelijke gebruik van de vingerafdrukken voor andere doeleinden. De verordening 2252/2004 bevat op basis van de rechtsgrond een doelbinding, te weten controle aan de buitengrenzen. Voor het vertrouwen van burgers is het van het grootst mogelijke belang dat strikt de hand wordt gehouden aan deze doelbinding. Dat wil zeggen dat als een lidstaat een andere lidstaat autoriseert om de vingerafdrukken uit te lezen die vingerafdrukken alleen mogen worden gebruikt voor het doel dat in de verordening is vastgelegd, namelijk controle aan de buitengrenzen voor het verifiëren van de authenticiteit van het paspoort dan wel de identiteit van de houder van het paspoort, zoals in artikel 4 van de Verordening is vastgelegd. Omdat in het zogenaamde artikel 6 Comité die de Commissie bijstaat discussie is gerezen over deze doelbinding hecht Nederland eraan dat nogmaals de strikte doelbinding uit de verordening wordt onderschreven. Dit is overigens ook in lijn met de conclusie van de Advocaat-generaal bij het Hof van Justitie inzake de zaak Michael Schwarz/Stadt Bochum.

Een en ander laat natuurlijk ongemoed dat de lidstaten voor hun eigen ingezetenen wet- en regelgeving kunnen hebben die het toestaat de vingerafdrukken die worden opgenomen en worden opgeslagen te gebruiken voor andere doeleinden.

In het verlengde hiervan heeft het Nederlandse parlement gevraagd om op EU-niveau aandacht te vragen voor de vraag of de opname van de vingerafdrukken wel effectief kan zijn voor het doel dat in de verordening is beoogd. Het Nederlandse parlement vraagt zich dat af, omdat er nog lang geen zekerheid bestaat omtrent de vraag of de vingerafdrukken succesvol geverifieerd kunnen worden. Dit laatste wordt enerzijds veroorzaakt doordat er nog in onvoldoende mate standaardisatie heeft plaatsgevonden van de programmatuur om de kwaliteit van de vingerafdrukken te bepalen en van de programmatuur om de verificatie mee uit te voeren.

¹ C-446/12

² C-447/12

³ C-448/12

⁴ C-449/12

⁵ C-291/12

Daarnaast is er het feit dat we binnen de Unie tot op heden de lijn hebben dat we de vingerafdrukken ongeacht de kwaliteit ervan opnemen in de chip van het paspoort en de andere reisdocumenten. Dit terwijl bekend is dat bij vingerafdrukken van een slechte kwaliteit de kans groter is dat er geen succesvolle verificatie kan plaatsvinden. Nederland zou willen entameren dat over deze aspecten een discussie binnen de Unie wordt gevoerd die kan resulteren in een aanpak die moet voorkomen dat burgers van de lidstaten bij het gebruik van de vingerafdrukken in de problemen komen of daarvoor bevreesd moeten zijn.

Datum
23 augustus 2013

Hoogachtend,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

dr. R.H.A Plasterk